

Volba profesora

Klostermanna

Marie Korandová

protože mu otvírá cestu k naplnění poslání, daného nám do vínku aktem narození...

Včasným překladem důležité objednávky jsem tenkrát panu továrníkovi pomohl překlenout hospodářskou stagnaci sedmdesátých let. Do smrti mi to nezapomněl. Stal jsem se jeho osobním přítelem. Na rozdíl od mladého pána, jenž ve mně pořád vidí příštípkáře. Podomního doučovatele. Něco jako semitského hauzírnicka nebo agenta s teplou vodou. Zvláště poté, co jsme se s Bettynkou rozhodli jít spolu životem.

Ve vedlejším pokoji tenounce vrznou dveře. Bezděčně natáhne uši. Lehký tok dvou ženských hlasů. Slova nerozumí, ale intonace kadencí zrovna hladí. Usmál se. Zřejmě některá ze sestřiček. Anglické panny jsou vlídné a milé. Najde si pohodlnější polohu na lůžku a jak proplete prsty na peřině, vyvstane asociace. Mici.

Přesně tak lehávala, aspoň v posledních letech. Kdy si už uvědomoval obrovský omyl. K manželskému štěstí nestačí intimní dotyky. Aspoň mně ne. Leckdy mne jímál až strach, co bude dál. Kráčíme životem vedle sebe, ne spolu, a často do sebe narážíme. Čím dál, tím častěji. To bolí. Mici je obětavá, hodná hospodyňka. O děti, jež jí přivádím do domácnosti, pečuje s naprostou samozřejmostí. Tolik lásky nosí v sobě a ochotně ji rozdává. Jen mezi námi se hloubí propast.

Jistě to není sobectvím nebo ztrátou citu. Mici je celým ustrojením hospodyně a matkou, pouze zbytečkem milenkou, ostýchavou a puritánskou. Mé postavení, mé výdělky zajišťují rodině zdárný chod. Proto je hlídá argusovým zrakem. Můžu jí to mít za zlé? Jedná z nejlepšího přesvědčení, pro blaho nás všech. Bohužel, nezáleží jen na nás. Ani na naší dobré vůli.

Situace okolo nás se výrazně mění. Když jsem přišel do Plzně, držela moc v rukou německá menšina. Hospodářsky silná. Vídeňský černý pátek české podniky téměř zlikvidoval. Brzy se však situace obrátila. Železnice, životní nerv města, v posledních letech úžasně urychlila hospodářský rozvoj. Má i dalekosáhlý dopad. Plzeň se houfně zčeštuje! Za prací přicházejí desetitisíce venkovanů z okolí, většinou Češi. Proti necelým čtyřem a půl tisíce Němců, vesměs majitelů továren, velkých obchodů, úředníků, inteligence, důstojníků, stojí najednou dvacet tisíc Čechů, kteří se hlásí o slovo. Přesněji navazují na kvetoucí kulturní a společenský život šedesátých let. V Měšťanské besedě, v Sokole, v Hlaholu, v Řemeslnické besedě.

Na nárožích nově vznikajících ulic svítí česko-německé orientační tabulky, k *Böhmische Westbahn* a *Pilsner Bote* přibudou po dvou letech *Plzeňské noviny*. Hospodářské a průmyslové výstavy se sice vši silou snaží překlenout vzrůstající se národnostní rozpory, avšak městská rada, jež v třiašedesátém

Staleté smrky u Bučiny,
fotografie
z pozůstalosti Karla
Klostermanna

roce svěřila plzeňské divadlo německému řediteli Johannu Wesedzkému-Walburgovi s tím, že dosud výlučně německá představení prostřídá českými, po pěti letech pronajme scénu Pavlu Švandovi ze Semčic – a ten hraje jen česky! Plzeňští Němci se ocitají v ošidné situaci. Ostrouhlali kolečka! Akce, myslím že ne dost dobře uvážená, vyvolá vášnivou horečku. Německý tisk samozřejmě leje olej do ohně a po celých Čechách vyhlašuje sbírky pro německé divadlo v Plzni! Bylo to třeba?!

Ve městě vzplál nelítostný boj. O českou nebo německou radnici, o české okresní zastupitelstvo.

v jednom ze tří oken našeho dětského pokoje. Pamatuji se jako dnes. Na podestýlce z mechu a drnů jsem věznil užovku, dva slepýše, několik rosníček, ještěrek a cvrčků a spoustu skarabeů z koňského trusu. Kovové se leskli, až oči přecházely. Bertík se od nich nemohl odtrhnout. Jsem si jist, že v těch chvílích potajmu litoval, že nic takového mu doma nestrpí, zatímco náš papá nešetřil chválou a vykládal nám, jak všichni tihle tvorové jsou nesmírně užiteční. Na takové zvěsti kulil oči i pan podučitel. Nadále však obcházel zabydlené okno velkým obloukem. Nepoučil se anebo neměl zájem. Ani za mák jsem nelitoval, když se starý pan učitel uzdravil a mládenec od nás zmizel.

Naši otcové byli na tehdejší dobu velice vzdělaní. Je pochopitelné, že k podobné dráze předurčili i syny. Bertíka poslali do Stříbrných Hor, kde vynikající pedagog Petr Šafránek připravoval chlapce na zkoušky z učiva hlavní školy a k přijímačkám do gymnázia.

Chtěl jsem s ním, ale můj tatínek se rozhodl pro Nezamyslice. Že dlouhá cesta? Prežili ostatní, přežije i on. Děti chodí v houfu, starší na malé dohlédnou!

Tak jsem chodil, a docela rád, denně kromě čtvrtka. Při vyučování jsme se nepřetřhli. Dopoledne dvě hodinky, od osmi do desíti, odpoledne jedna a půl. V půl třetí nebyla ve škole ani noha.

Kantor Rybička byl dobrák a starý a na tu nezvedenou spřež slabý. Kázeň nestála za mnoho, zejména u mne. Brzy jsem poznal, že si mohu dovolit prakticky všechno. Pan učitel vídal mého otce s knížecí Jasností v jednom kočáře. Zbožnou úctu k pánům, již si zachoval z poddanských dob své mladosti, přenesl i na mladého pána. Mně, sedmiletému utřinosovi, vykal a promíjel mi každé darebáctví.

Jak bych toho nezneužil! První vyučovací hodinu jsem jakžtakž přetrpěl a pak už jen ven, ven! Pan učitel mě pustil. A ještě uvolnil i kamarády. Aby na mne dávali pozor! V poledne jsme zhltili suchý oběd a pak buď zase ven nebo na náboženství. Pan farář byl metr, lajdánův netrpěl!

Někdy mne – jako žádka přece jen prominentního, vzal ke stolu na faru. Obstarožní hospodyně snášela, co mohla, ale já jen koukal, jak zmizet. Veselý oběd s kluky mi chutnal stokrát víc než nejvzácnější farské lahůdky. Nejednou jsme si s dětmi jídlo vyměnili, obyčejně z mého popudu. Rád jsem dal kus pečeného kuřete za kyselé zelné třepanky nebo drobet rozdělaného tvarohu. Doma jsem nic takového neměl!

Do školy s námi chodila i děvčátka. Jak přicházela zima, měnili se moji spolužáci a spolužačky na cibulky. Tak byli pozabalováni do šálů a šátků, že jim z obličejů vykukoval jen nos. Náš tatínek držel na otužování. I v největších mrazech jsem chodil bez rukavic a s holým krkem, ale nohy musely

Pila u Haidmühle, fotografie z pozůstalosti Karla Klostermanna

být v suchu a v teple. Jediný ze třídy jsem vlastnil bytelné kožené boty se šněrováním. Všichni ostatní poskakovali v dřevácích, děvčátka navíc v tenkých sukničkách a v punčoškách těsně pod kolena. Bez spodních kalhotek, samozřejmě.

Nejtenčí sukýnku, kartounovou, mívala Baruška Cipísková. Hezká jako obrázek, světlé myší ocásky jí čouhaly spod šátku, ale zakřiknutá, bojácná. Přes oběd, venku, si balila prokřehlé ruce do zástěrky, třásla se zimou a postávala opodál, aby ji děti při honění nebo na klouzačce neporazily. Krajíce mých spolužáků nebyly nic moc, ale přes Baruščin krajíček jsi dohlédl do sousední vsi.

Jeden kluk z těch starších, Francal, byl surovec a rváč. Nikdo s ním nechtěl přijít do křížku. Na Barušku měl zvlášť spaden. Kde mohl, strhl jí šátek, do vlásků zamotal chrousta, rozsyval jí učení po třídě anebo aspoň zablátit dřeváky. Ve škole se totiž děti povinně zouvaly. Dvě řady dřeváček se táhly napravo a nalevo od dveří do třídy. Klukovské a holčíčí. Uličníci je, kde mohli, zpřeházeli.

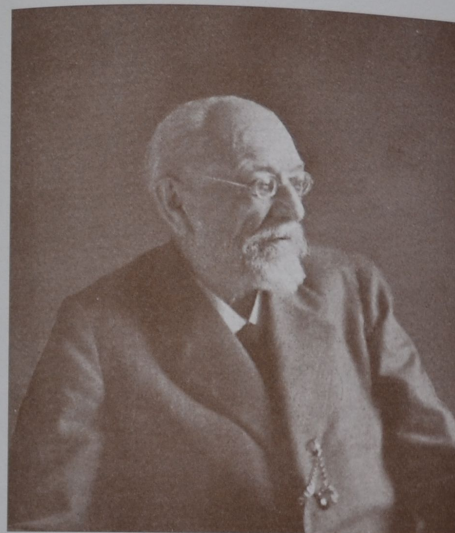
Stála kousek ode mne. Obyčejně jsem lítal mezi divochy, ale tenkrát, panečku, mě rozbolel zub a bylo po náladě. Vtom ze zadu přiskočil Francal a srazil Barušku do sněhu. Pořádně ji vyválel, až měla stehýnka do krve červená a slzy v očích. To mě dopálilo. Pustíš ji, surovec! vykřikl jsem a pěstmi se dal do kolohnáta.

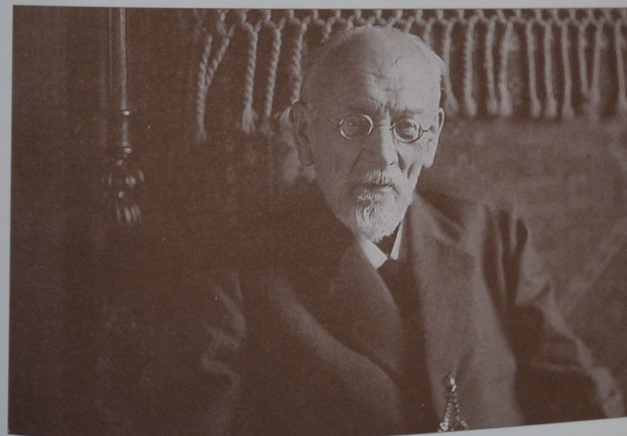
1921 Klostermann s chotí a pravnučkou

Nedatováno
Karel Klostermann

1922 Fotografie
z 75. narozenin

1922 Jedna z posledních fotografií

V Pípu, dne 16. září 1908.

Velebný pane a Svobů páně,

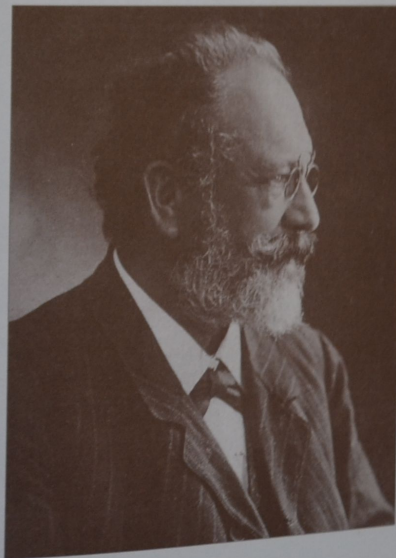
Revoluční se, že jsou přičiňáči Vaš obližoval
 s prosbou, abyste mi laskavě vyrozuměl na účet
 „Příspěvek“ svému stý kormu. Dostal jsem vy-
 tránsko pro kormu, které jste mi poslal do Dubrov-
 níka. Pak jste mi denkrát, že mi budete posílat
 každý měsíc věst, ale nejspíše to na to propačano-
 lo. Chciel jsem se bez všech peněz, ale užij Vaš
 snáží provede o mížičku peníze. Jakkol jsem se
 velice domýšlám obchytím a Svobůmu pokytem a
 pro Svobůjosi že vzhledy jsem z věst do té chvíle
 nemohl mítke vyplacen; takže jsem tomu provedl

Z

1908 Ukázka rukopisu Karla Klostermanna

1908 Karel Klostermann v Dubrovniku – stojící na schodech třetí shora

Nedatováno – Karel
Klostermann